N°. 16. A°. 1841.

WOENSDAG, den 24sten FEBRUARIJ.

Nieuwe Surinaamsche Courant.

MENGELWERK.

De heer van Rijhoven.

Eene Episode uit de geschiedenis der veldtogten van Prins MAURITS.
(1591.) — Oorspronkelijk.)

Lof zij hem, die zich blootstelt voor de eer zijner vaan.

Een Schaffelaar die zich opoffert voor het behoud zijner strijdgenooten; een Beijling, die zich levend laat begraven uit eerbiedt voor een gegeven woord; een van der Werf, die zich prijs geeft aan de woede van eene uitgehongerde menigte; een Claassens, die de lont in het kruid werpt, liever dan te zwichten voor de overmagt... zijn groot. Maar groot is ook hij, die, waar ander terug blijven, voorwaarts treedt; die, in eenen strijd op leven en dood, zijne dagen in de waagschaal stelt tegen den overmoedigen beschimper zijner vlag, en, uit liefde voor baren roem, zich als de kampvechter stelt van een gansch heirleger.... Want voor hem is de krijgskans aan omstandigheden noch toeval meer onderhevig. Voor *hem* geen middelweg: *hij* moet sterven of verwinnen.... En hij loopt vrijwillig het gevaar te gemoet, met het bewustzijn van deszelfs grootheid.

Daarom lof zij hem! Ook zijn naam verdient in de geschiedenis met gulden letters te prijken.

Het was tijdens het beleg van *Deventer*. Prins Maurits van Oranje was de belegelaar: de belegerde was zijn neef, graaf Herman van den Bergh.

De held van *Nieuwpoort* had achtereenvolgens, met de snelheid der gedachte, *Hulst* en *Zutphen* aan de Spanjaarden ontweldigd, en nog denzelfden dag, dat zijne vaan die van *Castilië* op *Zutphen's* toren verving, stond de groote veldheer voor de vest van *Zutphen's* eerwaardigen gebuur, het grijze, sterke *Deventer*.

Toen had hij zijn' arendsblik doen gaan over de om hem verzamelde oversten en hoplieden, en dien op een hunner latende rusten, wenkte hij den heer van Rijhoven hem te volgen. Nu had in de vorstelijke tent een kortstondig, maar gewigtig onderhoud plaats tusschen den veldheer en den hopman, en daarna zag men den laatste met een' trompetter naar de stad en vesting *Deventer* rijden.

De heer van Rijhoven was een jong edelman uit *Gelderland*, wien roemzucht en vaderlandsliefde onder Maurit's vanen hadden gevoerd, en die door geestdrift en bewondering voor immer aan het krijgslot van den hollandschen Cesar geboeid was. Zijne dapperheid deed hem den rang van hopman, zijne verknochtheid en stiptheid in de krijgstucht nog daarbij de vriendschap en het vertrouwen des prinsen verwerven.

Rijhoven was een mannelijk schoon jongeling; met benijdenswaardige zwier zat hij te paard; in de behandeling van den degen waren weinigen zoo bedreven als hij; en beter scherpschutter dan de hopman kende niemand. Overigens was hij vriendschappelijk en mild in den omgang; hij genoot en verdiende ten volste de achting zijner meerderen, en de toegenegenheid zijner gelijken en minderen.

De trompetter had geblazen: de valbrug werd nedergelaten, de poort geopend en de bode binnen het sombere *Deventer* geleid, na alvorens geblinddoekt te zijn.

»Wie zendt u?« was de vraag van graaf Herman.

»Zijne Doorluchtigheid de stadhouder."

»En wat verlangt mijn neef?"

»De sleutels van *Deventer*."

»Is dat uwe eenige boodschap?"

»Zijn belangrijk genoeg, heer graaf."

»Welnu, zoo geeft den stadhouder van mijnentwege ten antwoord, dat ik de stad *Deventer* voor den koning van *Spanje* zal houden, zoolang mij één droppel bloeds in de aderen over blijft."

Vierduizend kanonschoten waren het weder antwoord op dit bescheid: eene bres werd geopend, en de storm beproefd, doch afgeslagen, in weêrwil van de geestdrift en de onverschrokkenheid des belegeraars, nog aangevuurd door het voorbeeld van den stadhouder zelven; in weêrwil ook van een heldenfeit, waarmede die aanval werd opgeluisterd, en hetwelk zelfs de Spanjaarden toejuichten.

Een hopman en een vaandrig besprongen om strijd de vest. Beiden wezen met de Oranjevlag den hunnen het pad van moed en eer. Maar, door het vijandelijk lood getroffen, stortte de vaandrig ontzield ter neder. Zijne vuist ontklemde nog den dierbaren standaard, en de dood had zijne blikken en gelaatstrekken in eene dreigende uitdrukking overvallen. Een deel Spanjaarden schoten toe om den gesneuvelde het vaandel te ontwringen.

De hopman kwam hun voor. Het vaandel des verslagenen en zijn eigen in de linkerhand klemmende, baande hij zich met zijn vreeselijk zwaaijend en maaijend rapier, door den vijandelijken drom eenen doortogt tot aan de zijnen.

En hij bood de vaandels, door zijnen heldenmoed voor smaad bewaard, den stadhouder aan. Prins Maurits reikte den onversaagde de hand en omhelsde hem voor de spits des legers; en toen nam de veldheer de kostbare gouden keten, die op zijne borst prijkte, en sloeg ze onder het gejuich der krijgslieden den hopman om den hals.

Die hopman was de heer van Rijhoven.

Onder de belegerden bevond zich een Oosterling. Het was een ontzaggelijke reus: men noemde hem den spaanschen Goliath, en te regt, want hij was woest en laatdunkend, gelijk de Filistijn der H. Schrift.

Zijn geboortegrond was *Albanië*. Hij werd als zuigeling, met zijne moeder, prijs gemaakt bij den togt van Karel V tegen *Tunis*; tot aan zijn achttiende jaar was hij de slaaf van een' spaanschen Grande, die hem van een' soldaat had gekocht. Hij ontliep zijnen meester, uit vrees voor eene verdiende kastijding, nam dienst en werd eindelijk door het lot des oorlogs naar de *Nederlanden* gevoerd. Zijne gestalte was vervaarlijk groot en zwaar; zijne spierkracht ontzettend. Een ieder duchtte en ontweek hem, want vriend of vijand, om het even, dwong hij, zich met hem te meten, indien men zijner kracht niet die hulde bewees, welke zijn hoogmoed begeerde. Kwam het tot een gevecht, dan was hij gewoon zijn' tegenstrijder de wapenen in de hand te verbrijzelen, en hem daarna in den hals een' vuistslag te geven, die den ongelukkige deed suizebollen en nederstorten, dikwerf om niet weder op te staan.

De Albaniër, wiens trots bij ieder zege vermeerderde, was evenzeer op dergelijke tweegevechten belust, als zijne krijgsmakkers zich daarvan afkeerig betoonden. Dit baatte hun echter weinig: de reus tartte, dreigde, ja mishandelde soms zoolang, dat zijn slagtoffer, tot razernij vervoerd, den ongelijken en gevaarlijken kamp aanging, en het getal der verlamden of ontzielden met één vermeerde. Dit ging nogtans ten laatste zóó verre, dat de spaansche bevelhebber, die zijne beste soldaten door den vreeselijken vuistslag des Albaniers zag wegmaaijen, dezen op straffe des doods deed verbieden zijne kracht tegen iemand anders dan den vijand verder te gebruiken.

Den volgenden dag verscheen de reus met een' trommelslager en trompetter op den wal. De trommelslager sloeg den roffel; de trompetter blies, en riep tot de belegeraars:

»Wie uwer hart genoeg heeft om met dezen krijgsman eene lans te breken, trede te voorschijn! Zoo niemand komen durft, houden wij u allen voor bloodaards!"

En tot driemaal toe werd deze honende en tartende uitdaging den soldaten van prins Maurits toegeworpen.

De Spaansche Goliath stelde zich in rustende houding tegen zijne lans, en wachte zijnen David.

Groot was de verontwaardiging in het hollandsche leger, maar grooter nog het algemeen verlangen om den poghans zijnen trots naar verdienste betaald te zetten. Het werd een onstuimig gedrang om den stadhouder; de dappersten betwisten en benijdden elkandar de eer van dien tweestrijd. Maurits werd met beden als bestormd. Doch zijn antwoord liet zich wachten; hetzij dat de prins, zijnen pligt als veldheer indachtig, het vóór en het tegen van een' zoodanigen kamp berekende; hetzij dat zijne krijgsmans-billijkheid de handhaving van den roem zijner soldaten voorbehield aan den dapperste onder zijne dapperen, en diens optreding afwachtte om eene beslissing te uiten.

Rijhoven verscheen; ieder maakte plaats voor hem, en die zwijgende, maar welsprekende erkenning en huldiging van des hopmans overwigtig regt op eene eer, door allen gevorderd, wettigde alleen reeds genoegzaam de schrandere keus van hem, die een' Turenne onder zijne leerlingen telde.

Alles zweeg. De Heer van Rijhoven naderde zijnen veldheer, kuste eerbiedig diens hand, en verzocht in korte, nadrukkelijke bewoordingen, dat het hem wierde vergund de eer des legers op te houden.

»Ja, waarlijk, u zij die eer," antwoordde Maurits van Nassau, »want u behoort zij boven ieder ander. Niemand zal dit ontkennen."

Een daverende kreet van goedkeuring zeide, dat de keus des veldheers ook die der soldaten was, en verkondigde den uitdager, dat hij niet lang meer zoude wachten en snoeven.

De heer van Rijhoven stijgt te paard, en doet insgelijks zijne komst voorafgaan van trommelslag en trompetgeschal. Zijne houding is fier, edel en manmoedig; zijne uitrusting schijnt eenvoudig, maar hecht en sterk; zijn ros trappelt en briescht, zoo hoogmoedig is het op zijnen jeugdigen ruiter, wiens lansspits tartende en dreigende stralen schiet, en in wiens harnas de zon zich spiegelt.

De poort ontsluit zich, de brug valt neder en de Albaniër nadert in wilden draf.

Rijhoven houdt zijn paard in: het staat pal en onbewegelijk. Hij velt de lans en wacht. De reus, dit ziende, blijft eveneens plotseling stil. De beide kampvechters nemen elkander op, en de bliksem hunner oogen snelt dien der zwaarden vooruit.

De reus is op een' loggen frieschen klepper gezeten; zijne lompe voeten raken bijna aan den grond, en zijne lans gelijkt een' jongen populier.

Een oogenblik aarzelens volgt. Met onafgewende blikken en in het diepste stilzwijgen slaan belegeraars en belegerden de strijders gade.

Eensklaps slaat de Albaniër een' woesten kreet en rent op den heer van Rijhoven aan. De lansen stooten, de schok is allerhevigst. Rijhoven's speer kraakt, breekt en splintert. Maar hij is niet, zoo als het de reus verwachtte, door dien stoot uit den zadel geligt: de hopman stond vast in de stijgbeugels.

De Albanier werpt zijne populierdikke lans weg: want de koppen der paarden beroeren elkander, en Rijhoven valt zijn' vijand met het zijdgeweer te lijf. De rapieren knarsen, en houwen, de vonken springen, en iedere ontmoeting van het staal op het staal schaart de gloeijende klingen. Plotselijk heft de reus zijne linkerhand omhoog en rigt, verraderlijk, eene pistool tegen den hopman. Maar die loensche beweging is niet aan Rijhoven's waakzaam oog ontgaan, en eer nog de andere den vinger aan den trekker heeft gebragt, houwt hem de edelman met twee welaangebragte bliksemsnelle slagen de vuist van de linkerhand en het rapier uit de regter, waarna hij den reus in de borst grijpt en van het paard sleurt. De Albaniër kermt om genade, doch Rijhoven is onverbiddelijk; hij moet zijne billijke wraaklust bekoelen op den onverlaat, dien hij een' ridderlijken kampvechter achtte, en die in waarheid slechts een ellendige moordenaar was. Alle zijne krachten verzamelende, rukt de reus met de hem nog over gebleven hand een gouden ketting van zijn' groven hals en poogt die den verwinnaar om te slaan, hiermede volgens de wijze der Oosterlingen te kennen willende geven, dat hij zijn slaaf was geworden.

Dit trof den hopman, die, gelukkig voor den verslagene, terstond de keten herdenkende, welke hem door Maurits was geschonken, onwillekeurig zijne blikken op den veldheer rigt, en uit diens wenken opmaakt, dat de stadhouder voor den Albaniër genade vraagt. Rijhoven bedwingt zijne wraakdrift, laat het reeds tot den eindstoot opgeheven rapier zinken, en sleept zijn' gevangene voort.

Een driedubbele triomfkreet begroet den held.... en in zegepraal geleidden zijne krijgsmakkers hem tot voor den prins.

Den dag daaraanvolgenden, verscheen de kolonel Rijhoven nogmaals voor graaf Herman van den Bergh.

Hij bragt den bevelhebber der Spanjaarden den albanischen reus, en eenen brief van den stadhouder.

De brief bevatte slechts dit:

»Indien gij een krijgsman zijt, zult gij den handlangers uwer snorkerij naar behooren doen straffen; indien gij verstandig zijt, zoo zult gij den heer van Rijhoven de sleutels van *Deventer* medegeven: indien gij een edelman zijt, zal u het gebeurde doen blozen."

Anecdoten.

Een hoveling van het Keizerlijk hof onderhield zich eens met verscheidene *Dames*, welke volstrekt niet met hem overeenstemden in zijne geestdrift voor Napoleon, en zeide eindelijk: »*Dames!* mijn vertrouwen op den Keizer is zoo groot, dat wanneer hij mij eenen schurk noemde, ik in het begin onderdanige tegenwerpingen zoude maken, maar indien hij het dan ten tweedenmale herhaalde en zeide: »gij zijt een lage schurk;" *zoo waar als ik een man van eer ben*, ik zou het gelooven."

In M. woonde een oude vrijer, die al gemeen voor een schatrijk man, maar ook voor een' der vrekkigste gierigaards doorging. Op zijn sterfbed liet hij zijne naaste verwanten en erfgenamen voor zich komen. »Kinderen," zeide hij tot hen: »voor het weinige geld en goed, dat ik u nalaat, verwacht ik ook van u den kleinen wederdienst, dat gij mij plegtig belooft, mij met mijn hoofdkussen te laten begraven. Het was de eenige innige vertrouwde van mijn drie maanden geduurd hebbend lijden, de getuige eener smartelijke slapeloosheid, van wien ik ook in het graf niet scheiden kan." De erfgenamen beloofden hem dit, en drukten hem spoedig de oogen digt. Toen men hem in de doodkist legde, bragt een der neven ook het hoofdkussen aan, om daarmede, volgens belofte, te handelen. Toevallig hield hij het zoodanig, dat hij er een voorwerp in voelde, dat niets minder dan een vlok vederen kon zijn. De nieuwsgierige opende het kussen, en zie, hij vond in hetzelve *dertig duizend livres* in banknoten. De goedhartige neef verloste dadelijk de arme gevangenen, en de laatste wil des erflaters werd toch door de beloofde insluiting van het kussen in de koodkist, letterlijk volbragt. —

Lord Byron had op Napoleons dood een voortreffelijk gedicht gemaakt, en terwijl hij zich in *Venetië* ophield, bezocht de Keizerin Marie Louise deze stad. Men las haar eene vertaling van dit gedicht voor, van welks schoonheden zij zoo getroffen was, dat zij wenschte den dichter van hetzelve te leeren kennen. Toen de Engelsche consul hiervan onderrigt werd, zocht hij gelegenheid om Byron, zonder de vormen der etiquette, waar hij sterk tegen was, voor te stellen. Daar hij het uur wist, waarop hij gewoonlijk uitreed, schikte hij het zoo, dat de Keizerin in hetzelfde oogenblik op de plaats aankwam, die Lord Byron verlaten wilde. Hij ging toen naar hem toe, onderrigtte hem van den wensch der Keizerin, en voegde er bij, dat hij hem wel zoude willen voorstellen. Ongelukkig had de Lord echter eenen aanval van zijne kwade luim en gaf ten antwoord: »Zeg aan hare Hoogheid, dat het eene eer voor mij zoude geweest zijn aan de Keizerin der Franschen voorgesteld te worden, maar dat ik geheel anders denk ten opzigte van de Hertogin van *Parma*." En nu reed hij voort, latende den Engelschen consul in den onaangenamen toestand van deze beleedigende boodschap aan de Keizerin over te brengen.

Op zekeren dorp in *Duitschland* kwam een aantal gewapende boeren bij den amptman, met veel geschreeuw en getier, om in navolging der alom voortloopende hedendaagsche omwentelingszucht, hunne regten »voor te staan. Maar wat verlangt gij dan »toch?" vroeg de Ambtman. Wat wij verlangen," riepen de boeren, »hetzelfde dat de *Hessen* verkregen hebben." »En wat hebben de *Hessen* dan verkregen," zeide de Ambtman. hier zag de een den ander verlegen aan. »Weet gij het, of gij?" dus vroegen zij elkander. Doch daar niemand het wist, eindigde dit tooneel, dat een zeer ernstig gevolg scheen te zullen gehad hebben, op eene vreedzame wijze, daar de boeren stil naar huis gingen.

Een arme schrijver, die niet zonder talenten was, schreef kort voor zijnen dood, dien hij in de diepste ellende te gemoet zag, aan de Overheid eenen brief, waarin hij om eenigen onderstand verzocht. Het antwoord was, dat het niet duidelijk bleek, op welke gronden hij zijn verzoek om onderstand steunde. De schrijver, reeds op zijn sterfbed liggende, schreef er met eene bevende hand onder: »Armoede."

Aan zeker hof was de Vorst gewoon om in de hofconcerten aan de zijde van zijnen Leermeester den Kapelmeester mede de viool te spelen. Eens werd er eene *symphonie* uit D groote Terts voorgedragen en de muzikale Hoogheid greep bestendig in plaats van F kruis, F. Met bovenmenschelijk geduld verdroeg de Kapelmeester langen tijd deze oorverscheurende *dissonant*, tot hij eindelijk door zijn gevoel weggesleept, met demoedige gebaren zijnen vorstelijken gebieder toefluisterde:

Uwe Hoogheid, ik bid allerondedanigst om een genadig F kruis!"

ADVERTENTIËN.

Bekendmaking.

De GODSDIENSTOEFENING bij de *Engelsche Episcopaalsche kerk*, zal op ZONDAG den 28sten dezer, des morgens ten *negen* uren, gehouden worden.

Paramaribo, den 22 Februarij 1841.

Verandering van Woonplaats.

De Wed. J. VAN PRAAG

verhuist zijnde en thans wonende in het huis aan de *Waterkant*, naast de Heeren MESQUITA, LA PARRA & Co., laatst bewoond door den Heer J. C. TELTING JGZN., heeft de eer zulks hare geëerde Begunstigers bekend te maken; terwijl zij te koop aanbiedt:

Versche BESCHUITJES, ZUURGOED, w. p. PLANKEN, MENHEDEN, enz., enz. (7980)

Paramaribo, den 23 Februarij 1841.

A. SALOMONS,

Vendumeester,

zal op *MORGEN* den 25sten dezer, des voormiddags om 9 ure, ten huize van Mejufvrouw de Weduwe S. J. CONTENT, aan de *Keizerstraat* verkoopen:

Diverse MEUBELEN, BOEKJESSTREEP, NETELDOEK, STREEPEN, EAU DE COLOGNE en diverse andere GOEDEREN. (7981)

Paramaribo, den 24 Februarij 1841

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 20sten dezer, de Nd. Am. Brik *Garnett*, Kapt. H. Hodge; hebbende 21 dagen reis.

Idem, de Nd. Am. Brik *Massasoit*, Kapt. Ths. Trott; hebbende 26 dagen reis. — Beiden van Boston.

Den 21sten, de Nd. Am. Schoener *Clara Fisher*, Kapt. J. G. Mrimford, van Newberen; hebbende 39 dagen reis.

Den 22sten, de Nd. Am. Brik *Sarah Ann*, Kapt. W. E. Herrick, van Wilmington; hebbende 22 dagen reis.

Idem, de Engelsche Schoener *Robert Haynes*, Kapt. J. Blackgrove, van Demerarij, hebbende 8 dagen reis; Passagier: de Heer S. M. Bromet.

UITGEKLAARD.

Den 17den dezer, de Engelsche Schoener *Lady of the Night*, Kapt. J. J. Marschall.

Den 20sten, de Engelsche Schoener *Guiana*, Kapt. Chs. Ritcher. — Beide naar Demerary.

Idem, het Schip *Triton*, Kapt. J. J. Klers, naar Amsterdam, lading: 56 vaten- en 1833 balen heele Koffij, 5 vaten- en 258 balen gebroken dito, 114 balen schoone Katoen, en 1 baal vuile dito, 105 ponden oud Koper en 245 ponden oud Lood.

Idem, het Nd. Am. Schip *Jane*, Kapt. Chs. Fitz: naar Gloucester, lading: 349 vaten Melassie en 705 ponden oud Koper.

Den 23sten, het Schip *West-Indien*, Kapt. J. J. Boon, naar Amsterdam; lading: 455 vaten Suiker, 48 balen schoone- en 21 dito vuile Katoen, 1835 ℔ oud Lood, 72 ℔ oud Tin en 1450 ℔ oud Koper.

(*In het Neder-Distrikt* Nickerie)

Den 22sten Januarij, het Schip *Henriette*, Kapt. J. C. Willems, naar Amsterdam; lading: 291 vaten Suiker, 10 balen heele- en 7 dito gebroken Koffij en 10 vaten Rum.

Den 4den Februarij, het Schip *Margaretha*, Kapt. H. H. Koster, naar Rotterdam; lading: 198 vaten Suiker en 17 balen schoone Katoen.

Te Paramaribo, ter Boekdrukkerij van BOON & Co.